

Anna Cregård
Förvaltningschef
Verksamhetsstöd

Regeringskansliet

Remissvar över promemorian **Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor (U2024/00153)**, avsnitt 7.1 och 7.2

Sammanfattning

Högskolan i Borås avger i detta remissvar dels synpunkter i punktform på promemorian i sin helhet vilka vi återkommer till i remissvar i mars, dels specifika och mer utvecklade synpunkter på avsnitt 7.1 och 7.2 i promemorian.

Sammanfattande synpunkter på promemorian i sin helhet:

- 1) Lärosätenas autonomi är en grundläggande förutsättning för akademisk frihet och i förlängningen ett demokratiskt samhälle med fri åsikts- och kunskapsbildning. Högskolan befarar att de förslag som förs fram skulle kunna inskränka denna autonomi.
- 2) Promemorian signalerar bristande tillit till att lärosätena har kapacitet och avsikt att på ett dugligt sätt arbeta med säkerhetsfrågor.
- 3) Ökad kompetens i säkerhetsfrågor i lärosätenas styrelser bör inte behandlas som *one size fits all*. Introduktion för rektorer och styrelser där säkerhetsfrågor inkluderas är i dagsläget både rimlig och eftersträvansvärd. Detsamma gäller ett uppdrag till Försvarshögskolan om kurser. Däremot bör det vara varje lärosätes ensak att själv avgöra behov av utbildning, dvs. den bör vara frivillig och uppfattas som ett erbjudande.
- 4) Högskolan ser det som positivt att inrätta en stödfunktion för råd till lärosätena, men vill trycka på vikten av att denna stödfunktion inte utvecklas till en granskande eller prövande myndighetsfunktion.

Synpunkter på avsnitten 7.1 och 7.2 sammanfattas i följande punkter (dessa utvecklas nedan under rubriken *Högskolans utvecklade synpunkter*):

- 1) Nominering av styrelseledamöter bör inte påverkas av dessa personers befintliga kompetens i säkerhetsfrågor då det skulle fungera både begränsande och försvårande. Det signalerar även bristande tillit till att lärosätena och dess styrelser själva kan tillskansa sig den kompetens som behövs. Högskolan förespråkar i stället fördjupad dialog med departementet.
- 2) Ett tillägg i högskoleförordningen om styrelsens ansvar för säkerhetsfrågor skulle kunna vara rimlig, men bör inte placeras på föreslagen plats i förordningen. Högskolan framhåller vidare rimligheten i att styrelsen har ansvar för säkerhetsarbete på strategisk nivå, men likväl får inte säkerhetsarbetet uppfattas som styrelsens operativa arbetsuppgift.

2024-02-14

2 (3)

Högskolans utvecklade synpunkter

Synpunkter på avsnitt 7.1

I promemorians avsnitt 7.1 framförs förslag om att nomineringspersonerna ska beakta allmän kompetens i säkerhetsfrågor vid nominering av ledamöter jämte dagens uppdrag att fästa avseende vid kompetens och erfarenhet av betydelse för lärosätet samt beakta styrelsens könsfördelning. Vidare framhålls att nomineringspersonerna ska redovisa att och hur de beaktat denna kompetens.

Högskolan i Borås håller med om att säkerhet, särskilt i dagens situation, är en viktig fråga för lärosätenas styrelser. Dock indikerar förslagen i avsnitt 7.1. bristande tillit till styrelsernas förmåga, liksom till nomineringspersonernas avsikter, men också till styrningen av sektorn. Nomineringspersonerna har redan i dagsläget att tillse att den kompetens och erfarenhet som är viktig för lärosätet (och därmed för Sverige) byggs in i styrelsen. Föreslagen åtgärd riskerar att skapa osäkerhet för nomineringspersonerna om i vilken grad och på vilket sätt de förväntas uppfylla kravet om beaktande av allmän kompetens i säkerhetsfrågor – när detta redan ligger i nomineringspersonernas uppdrag. I stället för att förtydliga förväntningar riskerar det därför att skapa begränsningar och försvåra nomineringspersonernas arbete, och snarare skapa fragmentisering än helhetssyn.

Högskolan vill också poängtera att de styrelseledamöter som nomineras in i lärosätenas styrelser inte saknar kompetens och erfarenhet. Många av dem är handplockade just på grund av sina långtgående erfarenheter av att strategiskt leda organisationer, medan andra är det med bakgrund i specifika kunskaper av avgörande värde för lärosätets framtid. Det är därför rimligt att utgå ifrån att styrelserna generellt besitter tillräcklig kunskap för att kunna efterfråga och bedöma information om lärosätets säkerhetsarbete – och att enskilda ledamöter som saknar sådan kan tillgodogöra sig den, exempelvis genom utbildning och introduktioner. Därför kan det också vara relevant med en mandatperiod som startar i maj för styrelserna, eftersom det, precis som nämns i promemorian, möjliggör tid för ledamöterna att sätta sig in i lärosätenas verksamhet inför strategiska beslut vid årsplanering.

Avslutningsvis rörande punkt 7.1 vill Högskolan i Borås framhålla att eventuell bristande tillit inte bör hanteras genom design av lärosätenas styrelser. Om tillit saknas eller om behov finns av ökad kunskap om styrelsernas faktiska arbete kring och förståelse för säkerhetsarbete finns goda möjligheter att fördjupa frågor av sådan art vid myndighetsdialoger där såväl operativ som strategisk ledning deltar. Det skulle också möjliggöra att större hänsyn kan tas till respektive lärosätets villkor. Exempelvis framhålls här *ansvarsfull internationalisering* som så gott som varje lärosäte arbetar aktivt med – men på olika sätt beroende på lärosätets särart. Vid Högskolan i Borås specifikt diskuteras säkerhetsfrågor såsom ansvarsfull internationalisering som stående punkt på styrelsemöten med anledning av ett nytt säkerhetsläge i Sverige.

Synpunkter på avsnitt 7.2

I promemorian står att det bör förtydligas i högskoleförordningen att styrelserna har att besluta i viktigare säkerhetsfrågor. Vidare föreslås att lärosätena årligen till regeringen ska redovisa hur de arbetat med dessa frågor.

Högskolan i Borås anser att det skulle kunna vara rimligt att i högskoleförordningen göra klart att lärosätenas styrelser har ett övergripande ansvar också för säkerhetsfrågor i strategisk bemärkelse. Sveriges lärosäten har verksamhet som är av stor vikt för samhällets utveckling, såväl ur ett demokratiskt som ur ett innovations- och ekonomiskt perspektiv, vilket betyder att denna verksamhet alltid måste värnas. Högskolan uppfattar att styrelserna redan i dagsläget har

2024-02-14

3 (3)

denna uppgift, och ett tillägg i högskoleförordningen skulle därför inte menligt ändra uppdrag eller arbets sätt, utan skulle eventuellt medföra ett klargörande. Vidare skulle ett tillägg betyda, vilket också nämns i promemorian, att nomineringspersonerna än tydligare i sin helhetsbedömning förväntas jämkas in kompetens i strategiska säkerhetsfrågor. Därmed behövs inget särskilt uppdrag till nomineringspersonerna – som föreslås i avsnitt 7.1 i promemorian. Högskolan vill emellertid förorda att promemorians förslag om placering av tillägget i högskoleförordningen modifieras. En så tidig placering skickar signaler om att säkerhetsområdet framledes ska ha en mer framträdande plats än mycket annat – även om uppräkningsordningen inte ska ses som rangordning. Säkerhetsfrågorna kan visserligen kräva högsta prioritet i tider av stor osäkerhet, men det är en bedömning som bör lämnas till styrelserna.

I beredningen av detta ärende har rektor Mats Tinnsten och styrelsen för Högskolan i Borås hört. Remissen signeras digitalt via EduSign.

Anna Cregård
Förvaltningschef

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign